

УДК 343.14

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.1.41>**Мар'яна Каліновська,**

аспірант кафедри кримінального права та процесу

Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

МЕЖІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ДОКАЗУВАННЯ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Стаття присвячена дослідженню меж кримінального процесуального доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування у кримінальному провадженні.

За результатами розгляду меж доказування у контексті встановлення обґрунтованої підозри у процесі застосування запобіжних заходів зроблено висновок, що самого факту повідомлення особі про підозру недостатньо для визнання обґрунтованою підозри як підстави застосування запобіжного заходу. Адже межі доказування під час встановлення обґрунтованості підозри у процесі застосування запобіжних заходів визначаються тим, що для неї необхідна більша вагомість доказів порівняно з тими, яких достатньо для повідомлення особі про підозру, і водночас наявність менш вагомих доказів, ніж це потрібно для доведення винуватості особи у вчиненні певного кримінального правопорушення.

У процесі дослідження меж доказування під час застосування запобіжних заходів з'ясовано питання щодо якості знання про наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України. Визначено, що встановлення ризиків має прогностичний характер, а чинний КПК України не містить вимоги щодо абсолютно достовірного встановлення того факту, що особа у разі незастосування до неї запобіжного заходу вчинить будь-яку з дій, віднесених до ризиків.

Зроблено висновок, що межі доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування визначаються з урахуванням трьох критеріїв: 1) ймовірного, а не абсолютно достовірного характеру знань щодо встановлення наявності обґрунтованої підозри та ризиків; 2) вагомості доказів, необхідних для досягнення стандартів доказування «обґрунтована підозра» (щодо обґрунтованості підозри) та «достатня підстава» (щодо наявності ризиків); 3) змісту клопотання про застосування запобіжного заходу (лише щодо особи, стосовно якої подано таке клопотання, і лише в межах зазначеного у клопотанні виду запобіжного заходу).

Ключові слова: кримінальне процесуальне доказування, межі доказування, предмет доказування, запобіжні заходи, обґрунтована підозра, ризики, стадія досудового розслідування.

Постановка проблеми. Категорія «межі доказування» для теорії та практики кримінального процесу має велике значення, однак, незважаючи на це, кримінальне процесуальне законодавство не містить визначення цього поняття. До того ж і теорія кримінального процесуального права не надає сталого та загальноприйнятого розуміння його сутності та змісту, незважаючи на те, що вказана правова категорія належить до фундаментальних понять теорії доказів у доктрині кримінального процесу.

Незважаючи на те, що розуміння меж доказування в основному спрямоване на досягнення кінцевої мети доказування під час вирішення кримінального провадження по суті, процесуалісти звертають увагу на те, що «надзвичайна практична цінність поняття

меж доказування досить чітко проявляється й під час прийняття проміжних кримінальних процесуальних рішень» [1, с. 71], зокрема рішень про застосування запобіжних заходів. Тому визначення меж доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування у кримінальному провадженні має важливе значення, оскільки дозволяє встановити достатню сукупність доказів, яка необхідна для прийняття законних, обґрунтованих та вмотивованих рішень про застосування запобіжних заходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам загальнотеоретичного дослідження меж кримінального процесуального доказування у кримінальному провадженні значну увагу приділили такі вчені, як: В.Д. Арсеньєв, М.В. Деев, В.В. Вапнярчук,

В.П. Гмирко, Г.Ф. Горський, В.С. Гнатенко, Ю.М. Грошевий, Л.М. Карнеєва, Є.Г. Коваленко, Л.Д. Кокорев, Л.М. Лобойко, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, Ю.К. Орлов, М.А. Погорецький, В.О. Попелюшко, Д.Б. Сергєєва, М.І. Станкович, С.М. Стахівський, М.С. Строгович, В.М. Тертишник, Л.Д. Удалова, С.А. Шейфер, М.Є. Шумило та інші вчені-процесуалісти.

Окремі аспекти меж кримінального процесуального доказування під час прийняття проміжних кримінальних процесуальних рішень досліджено такими вченими, як: В.А. Завтур, А.І. Палюх, Х.Р. Слюсарчук, А.С. Степаненко та ін. Разом із тим недостатню увагу приділено дослідженню питання щодо меж кримінального процесуального доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування, що зумовлює його актуальність та необхідність наукового дослідження.

Метою статті є дослідження меж кримінального процесуального доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування та виділення критеріїв, які впливають на визначення меж такого доказування.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукової літератури приводить до висновку, що думки правників щодо поняття «меж доказування» не характеризуються єдністю. Так, на думку В.С. Гнатенко, «межі доказування» – це сукупність достатніх доказів, яка є засобом достовірного пізнання предмета доказування та визначає їх як сукупну змістовно-структурну характеристику доказів у кримінальному провадженні, наявність якої дозволяє вважати встановленими з відповідним ступенем вірогідності фактичні підстави процесуального рішення [2, с. 6-7].

М.М. Михеєнко визначав межі доказування як такий обсяг доказового матеріалу (доказів та їх джерел), який забезпечить надійне, достовірне встановлення всіх обставин, що входять до предмета доказування, правильне вирішення справи та вжиття заходів для запобігання злочинам [3, с. 106].

Оскільки у кримінальній процесуальній науці категорія «межі доказування», як правило, досліджувалася здебільшого в контексті співвідношення з предметом доказування, вважаємо за необхідне підтримати думку Л.М. Карнеєвої щодо того, що межі доказування – це також межі дослідження, однак визначаються немовби в іншій площині. Йдеться про те, що якщо предмет доказування можна розглядати як межі дослідження обставин по горизонталі, то межі доказування визначають глибину

дослідження цих обставин, тому їх можна визначити як межі по вертикалі. Межі доказування визначаються сукупністю доказів, необхідних для визнання обставин, які входять до предмета доказування, достатньо встановленими [4, с. 104].

Як вже було зазначено, незважаючи на те, що розуміння меж кримінального процесуального доказування в основному спрямоване на досягнення його кінцевої мети під час вирішення кримінального провадження по суті, важливе практичне значення в контексті забезпечення конституційних прав та свобод учасників кримінального провадження має дослідження питання щодо меж доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування, оскільки від вирішення цього питання залежить прийняття законних, обґрунтованих та вмотивованих рішень про застосування запобіжних заходів.

Насамперед розглянемо питання щодо меж доказування під час встановлення обґрунтованої підозри у процесі застосування запобіжних заходів у досудовому кримінальному провадженні. Підкреслимо, що доказування обґрунтованості підозри як однієї з підстав застосування запобіжного заходу має бути спрямоване не на абсолютно достовірне встановлення факту вчинення особою кримінального правопорушення, а на встановлення високої ймовірності цього, яка базується на певній сукупності вагомих доказів, яких достатньо для того, щоб дійти такого висновку. Адже, як правильно зазначає В.О. Лазарева, «імовірний характер висновку не має нічого спільного із свавільним суб'єктивним розсудом. Імовірність відображає певні існуючі в реальному світі закономірності явищ, причинно-наслідкові зв'язки. Тому імовірність є цілком прийнятною для процесуальних рішень, якщо вона спирається на певні факти, які мають достовірний характер» [5, с. 153].

Важливе значення в контексті визначення меж доказування під час застосування запобіжних заходів має дослідження питання щодо рівня переконаності, який необхідний для визнання підозри обґрунтованою. Окрім того, потребує висвітлення й питання щодо розмежування обґрунтованої підозри та повідомлення особі про підозру. Так, А.І. Палюх у своєму дисертаційному дослідженні вказує на те, що однієї тільки обґрунтованої підозри недостатньо для обрання запобіжного заходу, оскільки слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК України. Тому, власне, тільки сукупність дій

прокурора, які охоплюються повідомленням особі про підозру і доведенням ризиків, що підозрюваний, обвинувачений може вчинити дії, які можуть ускладнити процес розслідування, дають змогу вести мову про законну та обґрунтовану можливість застосування запобіжного заходу [6, с. 146-147].

Зрозуміло, що сама по собі наявність обґрунтованої підозри не дає права обрати до особи запобіжний захід, тому з першим твердженням автора ми повністю погоджуємось. Проте далі, з аналізу його наукової позиції можна зробити висновок, що він ототожнює наявність обґрунтованої підозри та повідомлення особі про підозру. Таке твердження вченого вважаємо помилковим і не можемо з ним погодитися з огляду на те, що наявність факту повідомлення про підозру особі, щодо якої здійснюється кримінальне провадження, сама по собі автоматично ще не означає обґрунтованості підозри. З цього приводу погоджуємося з думкою Х.Р. Слюсарчук, яка зазначає, що для прийняття рішення про застосування заходів забезпечення кримінального провадження відповідний стандарт доказування повинен набути якісно іншого рівня, оскільки обґрунтована підозра, яка склала підставу для повідомлення особі про підозру, не забезпечує (не покриває) необхідного рівня переконаності слідчого судді для прийняття рішення про застосування відповідного заходу забезпечення кримінального провадження [7, с. 116]. Схожої думки дотримується й А.С. Нерсесян [8, с. 28].

Згідно з п. 1 ч. 1 ст. 178 КПК України слідчий суддя зобов'язаний оцінити в сукупності з іншими обставинами також і вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним кримінального правопорушення. Інакше кажучи, слідчий суддя повинен оцінити на предмет обґрунтованості обставини, які стали причиною пред'явлення підозри і які підтверджують обґрунтованість такої підозри. Таку позицію підтверджує й законодавче положення, закріплене в п. 1 ч. 1 ст. 194 КПК України. Отже, обґрунтована підозра повинна відрізнятися дещо вищим ступенем обґрунтованості, тобто базуватися на більш вагомих доказах порівняно з повідомленням особі про підозру.

Окрім того, трапляються випадки, коли сторона обвинувачення на підтвердження обґрунтованої підозри посилається у клопотанні про застосування запобіжного заходу виключно на письмове повідомлення особі про підозру, не підтверджуючи жодними доказами того, що така підозра є обґрунтованою. Зрозуміло, що в такому випадку слідчий суддя не має підстав вважати, що стосовно особи існує саме «обґрунтована

підозра» у вчиненні кримінального правопорушення, наслідком чого є відмова у застосуванні запобіжного заходу. Слід відзначити, що й більшість процесуалістів дотримується думки, що самого факту повідомлення особі про підозру недостатньо для визнання підозри обґрунтованою як підстави застосування запобіжного заходу [9, с. 107; 10, с. 75-76; 11, с. 43].

Разом із тим поняття «обґрунтована підозра» не покладає на сторону обвинувачення обов'язку під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування довести усі елементи правопорушення та не вимагає наявності достатніх доказів для остаточного вирішення питання про винуватість особи і висунення обвинувачення. У цьому зв'язку факти, які викликали обґрунтовану підозру, необов'язково мають бути одного рівня з тими, які необхідні для того, щоб не лише висунути обвинувачення, а й обґрунтувати засудження. При цьому «обґрунтованість підозри» в усіх випадках залежить від конкретних обставин кримінального провадження [12, с. 98].

Такої думки дотримується й ЄСПЛ, зазначаючи у рішенні в справах «Мюррей проти Сполученого Королівства» та «Феррарі-Браво проти Італії», що факти, які є причиною виникнення підозри, не мають бути такими ж переконливими, як ті, що є необхідними для обґрунтування обвинувального вироку чи просто висунення обвинувачення (черга якого надходить на наступній стадії процесу кримінального розслідування) [13; 14].

Отже, межі доказування під час встановлення обґрунтованості підозри у процесі застосування запобіжних заходів визначаються тим, що для неї необхідна більша вагомість доказів порівняно з тими, яких достатньо для повідомлення особі про підозру, і водночас наявність менш вагомих доказів, ніж це потрібно для доведення винуватості особи у вчиненні певного кримінального правопорушення.

На визначення меж доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування впливає й те, що предметом судового розгляду та оцінки слідчим суддею є виключно обставини, які стосуються вирішення питання про застосування запобіжного заходу. Тому, наприклад, слідчий суддя під час розгляду відповідних клопотань не повинен торкатися дослідження тих питань та обставин, які повинен вирішувати та встановлювати у майбутньому суд під час судового розгляду кримінального провадження по суті, зокрема, у жодному разі не повинен вирішувати питання

про винуватість особи. Так, у своїй ухвалі слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва прямо зазначає, що питання щодо доведеності вини підозрюваного у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення та правильності кваліфікації його дій слідчим суддею під час розгляду клопотання не вирішувались, оскільки підлягають дослідженню під час проведення досудового розслідування та під час розгляду справи по суті [15].

Однак на практиці мають місце й інші формулювання. Зокрема, в ухвалі слідчого судді Галицького районного суду м. Львова від 19.09.2018 зазначається таке: «Прокурор довів, що підозрюваний вчинив тяжкий злочин, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 6 до 10 років» [16]. Або в іншій ухвалі про продовження строку дії запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту від 07.03.2018 слідчий суддя Мар'їнського районного суду Донецької області зазначив, що «вина підозрюваного повністю підтверджується зібраними у кримінальному провадженні доказами» [17]. Зрозуміло, що така позиція є неправильною, оскільки слідчому судді необхідно, оцінивши усі надані сторонами докази, лише встановити, що існує обґрунтована підозра у вчиненні підозрюваним кримінального правопорушення, наявність якої підкріплено достатньою кількістю доказів. Така позиція впливає також з обов'язку слідчого судді керуватися презумпцією невинуватості, що виступає однією з найважливіших гарантій забезпечення захисту особи від необґрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності та визначає характер діяльності державних органів та посадових осіб [18, с. 225-226].

Говорячи про межі доказування під час застосування запобіжних заходів, також необхідно з'ясувати, якою має бути якість знання про наявність ризиків, котрі дають достатні підстави слідчому судді вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України, щоб бути достатньою для прийняття законних, обґрунтованих та вмотивованих рішень про застосування запобіжних заходів: абсолютно достовірне чи ймовірне.

Так, на слідчого суддю, окрім наявності обґрунтованої підозри, покладається обов'язок встановлювати наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, на які вказує сторона обвинувачення. Як бачимо, досліджуване питання торкається такого стандарту доказування, як «достатня підстава», адже рішення про застосування

запобіжних заходів входять в те коло рішень, які приймаються на підставі такого стандарту.

Однак об'єктивні труднощі у цьому випадку виникають через те, що законодавець не визначає, які підстави є достатніми. Так, В.О. Рибалко обґрунтовано пропонує під достатністю підстави розглядати її повноту, обсяг фактичних даних, що її становлять. Підстави застосування запобіжних заходів будуть достатніми тоді, коли фактичні дані, що їх становлять, дадуть змогу слідчому судді, суду на підставі закону та внутрішнього переконання зробити висновок про необхідність обрання запобіжного заходу. Питання про достатність підстав повинно вирішуватися у кожному конкретному випадку з урахуванням усіх наявних фактичних даних [19, с. 54]. Тобто все ж таки висновок про достатність підстав ґрунтується на внутрішньому переконанні слідчого судді й у кожному випадку потребує різного обсягу доказів.

В.К. Случевський ще на початку ХХ ст. стверджував, що про повну безсумнівність не може йтися у сфері суддівського дослідження, у судових справах суддя вимушений у зв'язку з недосконалістю засобів людського правосуддя задовольнятися більш або менш високою ймовірністю [20, с. 397].

Як вже зазначалося, встановлення ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України, має прогностичний характер, і чинне кримінальне процесуальне законодавство не містить вимоги щодо абсолютно достовірного встановлення того факту, що особа у разі незастосування до неї запобіжного заходу вчинить будь-яку з дій, віднесених до ризиків. Однак КПК України вказує на наявність достатніх підстав вважати, що ця особа може не виконувати свої процесуальні обов'язки чи проявити неправомірну процесуальну поведінку.

З огляду на зазначене, зрозуміло, що для досягнення стандарту доказування «достатня підстава» не вимагається наявність абсолютної впевненості у тому, що особа вчинить діяння, віднесене до ризиків, навіть за умови наявності певних сумнівів у здійсненні особою такої діяльності. Однак все ж таки такий ймовірний характер висновку про можливість вчинення в майбутньому підозрюваним дій, які віднесені до ризиків, обов'язково повинен ґрунтуватися на певній сукупності доказів, вагомість яких переконує слідчого суддю у необхідності обмеження прав та свобод особи шляхом застосування запобіжного заходу.

Як зазначає О.Г. Шилю, наведення у клопотанні слідчого, прокурора відповідних підстав та мотивів для застосування запобіжного заходу, дослідження їх у судовому засіданні забезпечують можливість на основі обґрунтованої ймовірності спрогнозувати можливу негативну поведінку особи. Саме обґрунтована ймовірність, яка ґрунтується на поданих суду доказах, забезпечує той стандарт доказування, який може бути визнано достатнім для застосування запобіжного заходу й обмеження у зв'язку із цим конституційних прав людини [21, с. 271].

У статті вже зверталась увага на те, що чинний КПК України не містить поняття «межі доказування», однак визначає межі судового розгляду. Так, відповідно до ч. 1 ст. 337 КПК України, судовий розгляд проводиться лише стосовно особи, якій висунуто обвинувачення, і лише в межах висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акта, крім випадків, передбачених цією статтею. Вважаємо, що ідею, яку заклав законодавець у цьому положенні, можна трансформувати і пристосувати до судового розгляду клопотань про застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування, визначивши, що судовий розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу на стадії досудового розслідування проводиться лише щодо особи, стосовно якої подано таке клопотання, і лише в межах зазначеного у клопотанні виду запобіжного заходу.

Проте аналіз чинного кримінального процесуального законодавства містить певні застереження щодо розгляду слідчим суддею відповідних клопотань. Йдеться про положення ч. 4 ст. 194 КПК України, відповідно до якого, якщо під час розгляду питання про обрання запобіжного заходу прокурор не доведе недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику (ризикам), проте будуть доведені всі інші обставини, передбачені ч. 1 ст. 194 КПК України, слідчий суддя має право застосувати більш м'який запобіжний захід, ніж той, який зазначений у клопотанні слідчого, дізнавача, прокурора. Таке законодавче положення призводить до думки, що хоча й межі судового розгляду під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування обмежуються суто розглядом питання застосування запобіжного заходу, зазначеного в клопотанні, однак слідчий суддя з метою захисту конституційних прав та свобод особи наділений правом застосувати інший, виключно менш тяжкий, запобіжний захід, який не зазначений у клопотанні слідчого, дізнавача, прокурора.

Висновки

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що межі доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування визначаються з урахуванням таких критеріїв:

1) ймовірнісного, а не абсолютно достовірного характеру знань щодо встановлення наявності обґрунтованої підозри та ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК України;

2) вагомості доказів, необхідних для досягнення стандартів доказування «обґрунтована підозра» (щодо обґрунтованості підозри) та «достатня підстава» (щодо наявності ризиків);

3) змісту клопотання про застосування запобіжного заходу (лише щодо особи, стосовно якої подано таке клопотання, і лише в межах зазначеного у клопотанні виду запобіжного заходу).

Список використаних джерел:

1. Завтур В.А. Співвідношення понять «стандарт» та «межі» доказування в контексті застосування заходів забезпечення кримінального провадження. *Інформаційне та науково-методологічне забезпечення досудового розслідування й судового провадження* : матер. круглого столу (21 квіт. 2016 р.). Запоріжжя: КПУ, 2016. С. 69-72.
2. Гнатенко В.С. Межі доказування у кримінальному провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2017. 16 с.
3. Михеєнко М.М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве. Киев: Вища школа, 1984. 136 с.
4. Карнеева Л.М. Привлечение в качестве обвиняемого. Москва: Госюриздат, 1962. 114 с.
5. Лазарева В.А. Право на судебную защиту и проблемы его реализации в досудебном производстве по уголовному делу. Москва: Юрлитинформ, 2010. 168 с.
6. Палюх А.І. Участь прокурора в доказуванні під час досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2016. 206 с.
7. Слюсарчук Х.Р. Стандарти доказування у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2017. 258 с.
8. Нерсисян А. Кримінально-правові та кримінально-процесуальні ознаки обґрунтованості підозри. *Юридичний журнал: аналітичні матеріали*. 2015. № 3. С. 26-28.
9. Кудин Ф.М. Принуждение в уголовном судопроизводстве. Красноярск: Изд-во Красноярского ун-та, 1985. 136 с.
10. Агакерімов О.Н. Домашній арешт в системі запобіжних заходів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2016. 246 с.
11. Громова М.Є. Обґрунтована підозра як підстава застосування запобіжних заходів.

Часопис Академії адвокатури України. 2015. № 2 (27). С. 40-43.

12. Волков К.Д. Забезпечення права особи на свободу та особисту недоторканість під час застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2015. 245 с.

13. Рішення ЄСПЛ «Мюррей проти Сполученого Королівства» (Murray v. the United Kingdom) від 28 жовтня 1994 року.

14. Макбрайд Дж. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. Київ: «K.I.C.», 2010. 576 с. URL: <https://rm.coe.int/1680098ae0> (дата звернення: 10.120.2020).

15. Ухвала слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 30.08.2018 (справа № 757/42735/18-к). URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/76289095> (дата звернення: 10.120.2020).

16. Ухвала слідчого судді Галицького районного суду м. Львова від 19.09.2018 (справа № 461/6630/17) URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76602574> (дата звернення: 10.120.2020).

17. Ухвала слідчого судді Мар'їнського районного суду Донецької області від 07.03.2018. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72660585> (дата звернення: 10.120.2020).

18. Грошевий Ю.М., Шило О.Г. Підстави обрання запобіжних заходів за новим КПК. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 220-226.

19. Рибалко В.О. Оцінні поняття в кримінально-процесуальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2016. 274 с.

20. Случевський В.К. Учебник русского уголовного процесса. Судостроительство – судопроизводство. Изд. 4-е, доп. и испр. Санкт-Петербург: Типография М.М. Стасюлевича, 1913. 683 с.

21. Шило О.Г. Особливості обґрунтування обрання запобіжних заходів у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 25. С. 269-273.

Mariana Kalinovska. Limits of criminal procedural proof during the application of preventive measures at the stage of pre-trial investigation

The article is devoted to the study of the limits of criminal procedural proof during the application of preventive measures at the stage of pre-trial investigation in criminal proceedings.

Based on the results of consideration of the limits of proof in the context of establishing reasonable suspicion in the process of application of preventive measures, it was concluded that the mere fact of notifying a person of suspicion is not enough to recognize suspicion justified as a ground for preventive measures.

After all, the limits of proof when establishing the validity of a suspicion in the process of applying preventive measures are determined by the fact that it requires more weight of evidence than that sufficient to inform the person of suspicion, and, at the same time, less compelling evidence than this is necessary to prove the guilt of a person in committing a certain criminal offense.

During the examination of the limits of evidence during the application of preventive measures, the question of the quality of knowledge about the existence of risks, which give sufficient grounds for the investigating judge to believe that the suspect may take actions under Part 1 of Art. 177 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. It is determined that the establishment of risks is of a prognostic nature, and the current CPC of Ukraine does not contain requirements for absolutely reliable establishment of the fact that a person, in case of failure to apply a preventive measure, will take any of the actions related to risks.

It is concluded that the limits of proof during the application of preventive measures at the stage of pre-trial investigation are determined taking into account three criteria: 1) probabilistic rather than absolutely reliable nature of knowledge to establish the existence of reasonable suspicion and risks; 2) the weight of the evidence required to achieve the standards of proof «reasonable suspicion» (regarding the validity of the suspicion) and «sufficient grounds» (regarding the presence of risks); 3) the content of the request for the application of a preventive measure (only in respect of the person in respect of whom such a request was filed, and only within the limits of the type of preventive measure specified in the application).

Key words: criminal procedural proof, limits of proof, subject of proof, preventive measures, reasonable suspicion, risks, stage of pre-trial investigation.